

БИЛТЕН

БРОЈ 11

17.11.2015.

Тираж : 300 примерака

САДРЖАЈ :

- **КАКО ЗАШТИТИТИ СРПСКЕ ВИНАРЕ ОД НЕКОНТРОЛИСАНОГ УВОЗА СТРАНИХ ВИНА?**
мр. Младен Павловић.....3
- **УПРАВЉАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИМ ГАЗДИНСТВОМ**
Тодо Терзић, дипл. инж. 4
- **ТЕХНОЛОГИЈА ГАЈЕЊА КАЈСИЈЕ**
мр. Дејан Маринковић.....5
- **АГРОПОНУДА.....7**
- **СТИПС.....8**

КАКО ЗАШТИТИТИ СРПСКЕ ВИНАРЕ ОД НЕКОНТРОЛИСАНОГ УВОЗА СТРАНИХ ВИНА?

Једини начин да се српски произвођачи заштите од неконтролисаног увоза вина, произврдених у земљама ЕУ, јесте да производе квалитетна вина која ће на тржишту Србије и тржишту ЕУ бити препознатљива и ценовно конкурентна. Производња вина мора да буде заснована на квалитетним врхунским, аутохтоним сортама из Србије, а произвођачи вина да буду извозно орјентисани, односно наступају удружено, у оквиру винарских кућа и других облика удруживања, кластера итд.

Заштита и контрола ознака вина, алкохолних пића и ароматизованих вина, дефинисана је у Протоколу 2. О узајамним преференцијама концесијама за одређена вина, узајамном признавању, заштити и контроли ознака вина, алкохолних пића и ароматизованих вина, као и Прелазном споразуму о трговини и трговинским питањима између ЕУ и Републике Србије. Ове преференцијалне (повољне) трговинске концесије за одређена вина, међусобно су договориле Република Србија и ЕУ, као и узајамно признавање, заштиту и контролу ознака вина, алкохолних пића и ароматичних вина. Наведеним протоколом, Република Србија је одобрила ЕУ квоту за увоз вина пореклом из ЕУ на тржиште Србије без царина, и то у износу од 25.000 хектолитара, а ЕУ је одобрила Србији квоту за извоз од 63.000 хектолитара, под условима да ни Србија ни ЕУ не испаћују никакве извозне субвенције за извоз наведених количина. До краја 2014. Године, ЕУ је своју квоту користила у целости, док је Србија, због недостатака квалитетних вина, квоту користила тек једном трећином.

мр Младен Павловић

УПРАВЉАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИМ ГАЗДИНСТВОМ

Када се говори о пољопривреди као стратешки важној грани за развој једног друштва, а посебно када се ради о нашој земљи треба знати да су се трендови доброг газдовања из великих и успешних компанија пренели и на пољопривредну производњу. Услед примене нових технологија у континуитету се остварују значајни резултати и обезбеђује се храна за све бројнију популацију. Носилац газдинства више није само извршилац устаљених основних задатака и оператер за управљање механизацијом. Од савременог фармера се тражи да благовремено и детаљно планира, преузме одговорност за реализацију, спроведе контролу и на крају евидентира остварене резултате.

Најважнији део посла код успостављања доброг система газдовања јесте планирање. Суштински је битно да се на основу расположивих капацитета одреди правац деловања у којем газдинство жели да се развија и на који начин распоредити и искористити ресурсе како би се остварили зацртани циљеви. Код одабира правца производње у којем газдинство жели да се развија, неопходно је истражити пословно окружење, каква је конкуренција и шта се највише тражи на тржишту. Када се направи свеобухватан план, приступа се реализацији задатих активности, запошљавању радника, прибављању основних и обртних средстава за производњу. Прибављање средстава, избор и контролу учинка радника, мора да прати одговарајући систем надзора и евиденције. Када су промене стања евидентиране добро би било да се изврши поређење са просеком групе на нивоу државе и на основу тог поређења обавити корективне активности, ако је потребно.

Пољопривредна производња укључује процесе, који имају јединствене и константне ризике, али и поред свих ризика мора се тежити да газдинство буде профитабилно и обезбеди добар животни стандард за породицу. Циљеви који се постављају морају бити конкретни, мерљиви, временски одређени и достижни. Да би се испунили сви ови критеријуми неопходно је усагласити личне и пословне циљеве, поставити приоритете и рокове за реализацију.

Приликом оцене појединачних линија производње, финансијске ситуације и целокупног пословања потребно је водити евиденцију. Када се говори о вођењу финансијске евиденције посебну пажњу треба обратити на остварене приходе и расходе као и на стање залиха. Евидентиране количине потрошених ђубрива, пестицида или семена у биљној производњи, услуге или утрошене количине сточне хране у сточарској производњи дају јасну слику да ли је одређена линија производње економична и да ли се препорученим корективним мерама могу остварити бољи резултати. Уредно вођење евиденције ствара повољне услове да се лакше и брже код банака, разних фондова или инвеститора аплицира за одређена средства за покретање, одржавање или укрупњавање производње. На основу квалитетних и реалних података који се евидентирају, могуће је направити добар пословни план за реализацију неке нове инвестиције на пољопривредном газдинству. Такође се преко метода за оцену инвестиционих улагања могу извести закључци о продуктивности, економичности, рентабилности и року повраћаја уложених средстава, како би се правили одрживи планови за будуће развојне подухвате.

Тодо Терзић, дипл. инж.

НЕКИ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГИЈЕ ГАЈЕЊА КАЈСИЈЕ

На основу последњег пописа пољопривреде 2012. кајсија се највише гаји у Подунављу и околини Чачка, а у Србији укупно на 5.290 ха. Посматрано по општинама, далеко највеће површине се налазе у Гроцкој (1949 ха), затим у Чачку (549 ха), Смедереву (234 ха), Зрењанину (95 ха) и Суботици (94 ха).

Изразито променљиву производњу плодова кајсије у највећим производним подручјима Србије условљава неколицина биолошких фактора (осетљивост већине сорти на позне зимске и пролећне мразеве, појава изненадног сушења стабала – апоплексије и сортимент кајсије кога чини мали број сорти са кратком сезоном бербе), али и економски фактори (уколико се оствари производња плода кајсије од 30 Т/ха и уколико се иде са ранијим сортама, које сазревају у трећој декади јуна, онда је зарада дупло већа у односу на касније сорте, које сазревају негде половином јула).

Како би се остварила редовнија и приносија бербa стоне кајсије, потребно је још једном указати на неке пропусте који се дешавају приликом подизања засада и у гајењу ове врсте воћака.

Избор положаја за подизање засада

Због колебљивог и нестабилног зимског мировања кајсије, раног цветања и осетљивости према мразевима, избору положаја за подизање нових засада треба посветити пуну пажњу. Измрзавање пупољака у току зиме, као и измрзавање цветова/плодића од раних пролећних мразева, у последњих двадесетак година у нашој климатској зони постало је јако учестало. Значајније смањење приноса услед измрзавања од раних пролећних или познозимских мразева током периода мировања у Србији се десило 1998., 2002., 2003., 2005., 2009., 2012. и 2015. године. Искуства са страдањем засада од мразева из Војводине у условима одсуства рејонизације, показала су да засаде у равници не треба подизати на надморским висинама испод 170 м. Такође, на мањим надморским висинама какви су терени у Подунављу треба избегавати јужне експозиције (на њима се дешава раније кретање вегетације), као и западне (сунчаних зимских дана претерано загревање дебла, нарочито код младих стабала, бива прекинуто брзим хлађењем у току ноћи које често доводи до измрзавања камбијума). Кајсију не треба садити ни у депресијама и долинама, као ни на микролокалитетима које су изложене колебљивим и ниским пролећним температурама у доба цветања.

Кајсија не подноси ни превлажена земљишта. На тешким и хладним земљиштима она пати више од смолеточине и чешће страда од мраза. С друге стране, због високог транспирационог коефицијента кајсија је осетљива на сушу, нарочито у годинама обилног рода. Зато је у таквим, родним годинама потребно извршити проређивање младих плодова након престанка опасности од појаве мразева (плодови треба да су величине лешника) и по сличном принципу као и код брескве (на растојање 5-10 цм, у зависности од намене рода). Стаблима кајсије даље потребно је обезбедити влагу, нарочито у време диференцирања цветних пупољака, а то је време највећих летњих жега. У условима сувог воћарења акумулирање влаге може се делимично компензовати

уношењем одговарајућих количина органских ђубрива и одржавањем земљишта у стању јаловог угра, а никако затравњивањем засада.

Цветни пупољци неких сорти кајсије у фази балона издржавају мразеве интензитета $-1,1$ до $-5,5$ °C, отворени цветови $-0,6$ до $-2,8$ а приметни плодићи подnose мразеве интензитета $-0,6$ до $-1,1$ °C.

Заштитне мере у циљу успоравања цветања или спречавања спуштања температуре на критичну тачку измрзавања осетљивих елемената цвета и плодића постижу се гајењем познијецветних сорти које дуже цветају, избором одређене подлоге и високим калемљењем, кречењем стабала, прскањем круне водом у фази набубрелих пупољака или благим растворима фитохормона током претходног лета, наводњавањем засада 7-10 дана пре цветања, резидбом (којом се фаворизује остављање цветних пупољака окренутих ка земљишту; даље, резидба током маја-јуна која потенцира избијање превремених гранчица на којима се касније образују цветни пупољци; они у пролеће сл. године заскачу пролећне мразеве јер се касније развијају у цветове), итд.

Адекватно ђубрење засада кајсије, избегавање извођења зимске резидбе (због могућности ширења паразита преко пресека: бактериозног рака круне, *Pseudomonas syringae*, и гљива – изазивача рак рана и сушења стабала *Cytospora cincta*), као и правовремена заштита стабала од гљива из рода *Monilinia* омогућавају стаблима да до краја вегетације задрже своју лисну површину преко које ће синтетисати довољно резервних хранљивих материја и ваљано се припремити за зимско мировање и могућу појаву мразева.

мр Дејан Маринковић

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт. Ти подаци су: Име и презиме, адреса, бр пољ. газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

На овакав начин се могу продавати воће, поврће, жива стока и сл. Врема трајања понуде је до две недеље, али понуда се може обновити и више пута. Сви пољопривредници који имају могућност коришћења интернет могу у сваком тренутку видети тренутно актуелне понуде пољопривредних производа, по врсти, количинама и местима.

Продаја путем интернет у развијеним земљама је врло заступљена, а у Србији заузима све већи значај. Интернет омогућава да се на једном месту нађе комплетан асортиман и да купац има актуелне информације које су му перманентно доступне. Савременим приступом маркетингу у пољопривреди, путем интернета, остварује се значајна конкурентска предност у пласману пољопривредних производа, а пољопривредницима остаје више времена да се посвете постизању бољег квалитета производа.

Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
02.11.- 10.11. 2015. године

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	17.00	25.00	Банана	115.00	140.00	Товљеници (80-120 кг)	140.00
Цвекла	30.00	80.00	Нар	150.00	200.00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	210.00
Карфиол	55.00	80.00	Јабука	40.00	80.00	Бикови(≥500кг, СМ раса)	240.00
Кромпир бели	40.00	70.00	Орах	700.00	800.00	Сточна храна	
Купус	30.00	50.00	Ананас	190.00	250.00		
Лук црни	50.00	80.00	Дуња	70.00	120.00	Луцерка сено у балама(цена/кг)	20.00
Паприка шиља	90.00	120.00	Мандарина	95.00	130.00	Кукуруз,цак 50 кг, окруње, фино сушен	20.00
Парадајз	90.00	120.00	Лимун	115.00	200.00	Пшеница (цак 50 кг)	22.00
Пасуљ	220.00	400.00	Крушка	75.00	100.00	Сточни јечам (цак 50 кг)	24.00
Празилук	45.00	100.00	Поморанца	110.00	200.00	Сточно брашно (цак 33 кг)	22.00

